

vil gøre sig gældende inden ret længe for nogle af vore meget store Virksomheder. Hvis der i disse ikke finder en Ændring Sted i Lønforholdene og i Arbejdstiden, vil vi antagelig dels blive udelukket fra Leverancer til det udenlandske Marked, dels vil vort Marked, navnlig med de nuværende Toldsatser, blive røvet af Udlandet. Men til Trods for, at det siges, at Arbejderne ikke vil gaa med til at lade sig Lønnen diktere af Arbejdsgiverne o. s. v., er det dog saa heldigt, at i adskillige Tilfælde, hvor Arbejderne direkte har faaet forelagt den Situation, at man stod overfor at maatte lukke og lade Arbejderne gaa, hvis de vedblivende fordrede den Løn, der betales i Øjeblikket, thi med den kunde man ikke konkurrere med Udlandet, er der sket det, at Arbejderne, naturligvis ikke med Glæde, har resigneret og skønnet, at det var bedre at have Arbejde til en noget lavere Løn, som dog var ret rigelig, end at gaa arbejdsløse; de har godkendt, at det blev ordnet paa den Maade, og det vedkommende Arbejde er blevet bevaret for det danske Marked.

Det ærede Medlem talte om, at i et Tilfælde for nogle Aar siden, hvor Tørvearbejdere tjente 14—15 Kr. om Dagen — og det var jo ingen svimlende høj Løn, mente nogle, det ærede Medlem mente det ikke —, tjente samtidig den Ejer, som beskæftigede disse Folk, 100 Kr. om Dagen. Jeg betvivler ingenlunde, at det er et virkeligt Tilfælde, det ærede Medlem her henviste til, men saa haaber jeg, at det ærede Medlem heller ikke vil tvivle om Rigtigheden af et andet Tilfælde, som jeg skal referere, og som gaar i en noget anden Retning. En Gartner, som for Resten har købt Jord af mig i sin Tid, købte for to Aar siden en Mose for at skaffe sig Brændsel til sit Gartneri. For en 3—4 Dage siden traf jeg hans Kone og sagde: Naa, De kan jo sagtens klare Dem, for De har jo Tørv fra Deres egen Mose. Dertil blev der svaret: Nej, det har vi maattet holde op med, for selv om vi gav Mosen gratis og lagde Hest til uden at beregne noget for det, var Arbejdslønnen ved Produktionen af Tørvene saa stor, at vi har set vor Fordel ved at købe Kul, som vi kunde faa til 240 Kr. pr. t. Det er altsaa et Tilfælde, hvor Arbejdsgiveren ikke har faaet de af det ærede Medlem omtalte 100 Kr. pr. Dag.

Det ærede Medlem udtalte — antagelig paa Foranledning af en Udtalelse af den ærede Ordfører for Venstre om, at Arbejderne skulde spare, navnlig de unge

—, at Kongen kunde jo spare. Jeg er nu ellers gaaet ud fra, at man i Almindelighed ikke inddrog Kongen i Diskussionen her i Rigsdagen. Men jeg vil dog, da det ærede Medlem har nævnt det, sige, at hvis man betragter Kongen som den højeste Embedsmand her i Landet, er *han* den eneste, der ikke har faaet nogen Lønforhøjelse under Krigstiden, saa jeg tror, at Forholdene ligger saaledes, at det for Hans Majestæt Kongen allerede af den Grund vistnok er nødvendigt at spare.

Det ærede Medlem omtalte Kirken i Vestervig og nævnte den meningsløse Maade, hvorpaa Arbejdet der var udført, nemlig saaledes, at Mesteren lønnedes med 25 pCt. af den ydede Arbejdsløn, og udtalte videre, at Arkitekten for Tilsyn lønnedes med 3 pCt. af, hvad der var udbetalt. Om det er rigtigt med de sidste 3 pCt. til Arkitekten, tør jeg ikke sige, men det andet har navnlig jeg fremdraget, og jeg har paavist det ganske meningsløse i denne Form for et Arbejdes Udførelse, hvorved et Arbejde, som var beregnet til at skulle have et Statstilskud paa 125 000 Kr., endte med at faa 350 000 Kr. Jeg har fremdraget dette Tilfælde, fordi jeg haaber, det skal blive Grundlag for, at vi ikke fremtidig faar mere af den Art. Men jeg maa desværre gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at det er fra det radikale Ministeriums Tid, at denne Sag stammer.

Jeg har i Finansudvalget ved anden Lejlighed draget en anden Sag frem. Der blev fra det nuværende Ministeriums Side anmodet om en Sum paa 283 000 Kr. til Reparationer ved Tøjhuset, saaledes at der, hvis der blev Arbejdsløshed, kunde sættes Arbejder i Gang der. Det glædede mig i høj Grad — hvis jeg da forstod det rigtigt —, at vi alle sammen i Finansudvalget var enige om at lade denne Sag hvile, til Arbejdsløsheden kom, og saa samtidig tage Stilling til, hvilken Løn der i det givne Tilfælde skulde udbetales, idet jeg og vistnok flere med mig skønnede, at det vilde være ret meningsløst fra Statens Side at sætte Arbejder i Gang for at imødegaa Arbejdsløsheden til en Pris efter Fagforenings-Priskuranten af 25—30, maaske 40, Kr. om Dagen for den enkelte. Skal der sættes Arbejder i Gang fra Statens Side, bør det samtidig overvejes, om Forholdene ligger saaledes, at man kan betale de Priser, som normalt betales, eller om man maa tage fat paa en anden Bov. Det er jo givet, at vi i mange Forhold er kommet alt for højt op